

Novela zákona o štátnej službe (zmrazenie plátov zamestnancov štátnej sféry, zavedenie možnosti odvolať vedúcich služobných úradov, zrušenie tzv. definitívy pre tzv. špičkových odborníkov bez absolvovania kvalifikačnej skúšky, zavedenie tzv. zamestnaneckých miest strategického významu s nadštandardným ohodnotením)

NR SR schválila v skrátrenom legislatívnom konaní vládnu novelu zákona o štátnej službe s vyše 30 pozmeňujúcimi poslaneckými návrhmi. Novela zrušila v rokoch 2002 a 2003 vyplatenie 13. a 14. platu štátnym zamestnancom podliehajúcim zákonu o štátnej službe. V roku 2004 dostanú títo štátni zamestnanci v prvom polroku 13. plat vo výške funkčného platu a v druhom polroku 14. plat vo výške polovice funkčného platu. Ďalej sa zaoberala aj odstránením niektorých nedostatkov rekodifikovaného zákona o štátnej službe z polovice roku 2001 účinného od 1. apríla 2002 a ostatnej novely z júla 2002. Úrad pre štátnu službu (ÚŠS) plánuje v prvom polroku 2003 predložiť komplexnú novelu zákona.

Poslanci novelizovali ustanovenie, podľa ktorého sa tzv. špičkoví odborníci vymenovali do stálej štátnej služby (tzv. definitíva) bez absolvovania predpísaného vzdelávania a vykonania kvalifikačnej skúšky. V novembri prijatou novelou sa teraz aj tzv. špičkoví odborníci, ktorí boli vymenovaní do stálej štátnej služby podľa predošlej právnej úpravy, už ako zamestnanci v dočasnej štátnej službe, zaväzujú, aby absolvovali odborné vzdelávanie a kvalifikačnú skúšku rovnako, ako ostatní žiadatelia o stálu štátnu službu. Štátnozamestnanecký pomer zamestnanca sa skončí, ak nevykoná úspešne kvalifikačnú skúšku.

Poslanci schválili aj návrh podľa ktorého budú môcť ministri podať návrh na odvolanie vedúcich služobných úradov, ak ich výsledky sú nedostatočné. Do 3 dní od podania takéhoto písomného návrhu ministra predseda Úradu pre štátnu službu odvolá vedúceho úradu. Následne na uvoľnené miesto vyhlási výberové konanie a zostaví výberovú komisiu, ktorá určí 3 najúspešnejších kandidátov výberového konania. Minister si potom spomedzi nich sám vyberie vedúceho služobného úradu. Okrem ministrov si budú môcť v intenciách zákona priviesť so sebou do úradu úzky okruh svojich spolupracovníkov aj ďalší predstavitelia ústredných štátnych orgánov. Predseda a podpredsedovia parlamentu i prezident SR budú môcť ovplyvniť obsadenie istého počtu štátnozamestnaneckých miest v Kancelárii NR SR, resp. v Kancelárii Prezidenta SR. V praxi by malo ísť najmä o politických poradcov, tlačových hovorcov či riaditeľov kancelárií. Podľa doteraz platného znenia zákona (novela z júla 2002) mali možnosť ovplyvniť výber svojich najbližších odborných spolupracovníkov len členovia vlády.

NR SR prijala aj poslanecký pozmeňujúci návrh, podľa ktorého sa v rámci stálej i dočasnej štátnej služby umožnilo vyčleniť určitý počet tzv. zamestnaneckých miest strategického významu. Miesta strategického významu sú posty kľúčové na plnenie programového vyhlásenia vlády. Určí ich vedúci služobného úradu so súhlasom ÚŠS. Štátnym úradníkov pôsobiacich na štátnozamestnaneckých miestach mimoriadnej významnosti bude môcť štát k tarifnému platu pridať aj 30 až 100%-né osobitné príplatky. Medzi nimi bude približne 10 miest strategického významu schvaľovaných vládou, na ktorých budú zamestnanci dostávať tzv. osobný plat. Výšku osobného platu určí Úrad pre štátnu službu na základe porovnateľných

platov v súkromnom sektore a možností štátneho rozpočtu. Osobný plat bude možné znížiť o 30%, ak zamestnanec na mieste strategického významu nebude vykazovať podľa služobného hodnotenia mimoriadne výsledky. ÚŠS na návrh vedúceho úradu môže znížiť osobný plat až o 50%, ak tento štátny zamestnanec nesplní výkonnostné ukazovatele určené služobným úradom. Cieľom tohto opatrenia je riešiť problém nízkych platov odborníkov v štátnej správe a zvýšiť príťažlivosť úradníckych miest v štátnej službe - udržať schopných a odborne fundovaných štátnych zamestnancov a motivovať vysokokvalifikovaných ľudí vstúpiť do štátnej služby. Kritici upozorňovali na fakt, že v situácii, keď je všeobecná snaha škrtiť verejné výdavky, sa prijatými pozmeňujúcimi návrhmi k novele zákona o štátnej službe vytvára priestor na ich zvyšovanie.

Štátnym tajomníkom sa odsúhlasil plat na úrovni platu poslanca, pričom budú mať nárok aj na rovnakú výšku paušálnej náhrady. Štátni tajomníci, rovnako ako zamestnanci odmeňovaní osobným platom, už nebudú mať nárok na žiadne iné zložky tarifného platu (napríklad osobitný príplatok).

Pomôcť posilniť administratívne kapacity pred vstupom SR do EÚ (do konca roku 2003 je potrebné zamestnať okolo 300 „euroúradníkov,“) by mal poslanecký pozmeňujúci návrh, podľa ktorého vedúci úradov môžu vo výnimočných prípadoch rozhodnúť o nevyžadovaní odbornej praxe pri uchádzačoch o zamestnanie. Táto zmena by mala podľa navrhovateľov prilákať do štátnej služby mladých, vzdelaných a jazykovo vybavených absolventov vysokých škôl, ktorí však nemajú prax.

Urýchliť obsadzovanie voľných zamestnaneckých miest v štátnej službe má zas riešiť poslanecký pozmeňujúci návrh, ktorým sa vedúcim služobných úradov umožňuje na základe poverenia predsedom ÚŠS vykonať výberové konanie. Členmi komisií podľa schválenej novely budú môcť byť v prechodnom období aj zamestnanci v prípravnej štátnej službe, a nie ako doteraz iba v stálej a dočasnej štátnej službe. Čakateľa na štátnu službu bude môcť školiť aj zamestnanec v dočasnej štátnej službe.

Novelou sa zmenila aj dĺžka poskytovania príplatku k nemocenskému z 30 na 15 dní. Rovnakoz 30 na 15 dní sa skrátila lehota vyplácania príplatku k podpore pri ošetrovaní člena rodiny.